

Ήθη και Έθιμα... Πώς διασώθηκαν...

Λαογραφία και Παράδοση...

Λαογραφία και Παράδοση...

Όταν λέμε **'παράδοση'** εννοούμε τις πληροφορίες που μεταδίδονται από γενιά σε γενιά... Οι πληροφορίες αυτές συνήθως μας λένε για το τι πίστευαν παλιά οι άνθρωποι γύρω από διάφορα θέματα και τις συνέπειες που είχαν. Την παράδοση τη διαμορφώνει ο απλός λαός ανάλογα με το πνευματικό και το πολιτιστικό επίπεδο.

Η μετάδοση στους μεταγενέστερους ηθών, εθίμων, δοξασιών, διδαχών, αντιλήψεων, δραστηριοτήτων, πρακτικών κλπ. είναι το σύνολο των στοιχείων του πολιτισμού: γνώση, έργα, αξίες, πρότυπα, τρόπος ζωής, έθιμα, ήθη... αυτά για τα οποία είμαστε όλοι υπεύθυνοι να αφήσουμε στις επόμενες γενιές...

Ως **λαογραφία** ορίζεται εκείνη η επιστήμη που ασχολείται με όλες τις εκφάνσεις του λαϊκού πολιτισμού.

Εξετάζει, καταγράφει και ταξινομεί όλα όσα ένας λαός κατά παράδοση λέγει, ενεργεί και πράττει σε συλλογικό επίπεδο ψυχικής και κοινωνικής ζωής του λαού σε τοπικό ή εθνικό επίπεδο και συνεπώς ποικίλει. Κατηγορίες, τις οποίες θα μπορούσε κανείς να διακρίνει ως αντικείμενο έρευνας της λαογραφικής επιστήμης, αφορούν στον υλικό βίο και την λαϊκή δημιουργία: οίκος, αυλή, τροφές και ποτά, ενδύματα και καλλωπισμός λαϊκές τέχνες στον πνευματικό βίο (λατρεία, θρησκευτική ζωή, δημόδης μετεωρολογία, φυτά, ζώα, μύθοι, παραδόσεις, παροιμίες, αινίγματα, λαϊκό θέατρο κ.α.) και στον κοινωνικό βίο (καθημερινά έθιμα, παιχνίδια, σχολική ζωή κ.α.).

Πηγή : <https://el.wikipedia.org/wiki/>

Παρακάτω θα διαβάσετε μερικά έθιμα του τόπου μας... ξέρετε ότι μου αρέσουν.. και ελπίζω να τα μάθετε κάποτε στα παιδιά σας...

Κάθε χρόνο ως δασκάλα, προσπαθώ να κρατήσουμε τα έθιμα στο Σχολείο, μέσα από δράσεις και δραστηριότητες, γιορτές και πανηγύρια... Φέτος δεν φτιάξαμε λαμπάδες και κουλουράκια, δεν βάψαμε αυγά, δεν στολίσαμε... Δεν πειράζει... Θα θυμόμαστε για πάντα αυτό το ΠΑΣΧΑ... και ίσως την επόμενη χρονιά είμαστε πιο δημιουργικοί, ευγενικοί και ευγνώμονες για όσα έχουμε...

Αξίζει τον κόπο ... ελληνική μουσική, χορός, ήθη και έθιμα του τόπου μας..Είναι πολλά..εδώ θα βρείτε ελάχιστα... Ρωτήστε τους παππούδες και τις γιαγιάδες... αυτοί ξέρουν...

Ξεκινάμε...

Τα λαϊκά έθιμα κατά το σύγχρονο εορτασμό της Ανάστασης στην Ελλάδα, περιλαμβάνουν δείπνο με κύριο φαγητό τη μαγειρίτσα, το βράδυ της Ανάστασης, το τσούγκρισμα των κόκκινων αυγών στο σπίτι ή έξω από την Εκκλησία, το «**φιλί της αγάπης**» την ώρα της Ανάστασης.

Πώς ξεκίνησαν όλα αυτά;

Το χριστιανικό συμβολισμό του Πάσχα καθιέρωσε για πρώτη φορά ο Απόστολος Παύλος. Από την εποχή που οι χριστιανοί άρχισαν να γιορτάζουν το Πάσχα, διατήρησαν ορισμένα χαρακτηριστικά του Εβραϊκού, ενώ ταυτόχρονα προσέθεσαν άλλα. Αυτό φαίνεται από το πασχαλινό αρνί (οβελίας) και τα κόκκινα αυγά.

Πριν τη γιορτή του Πάσχα, έχουμε μία περίοδο νηστείας 50 ημερών. Η τελευταία εβδομάδα πριν από την Κυριακή του Πάσχα είναι η Μεγάλη Εβδομάδα των Παθών.

Σάββατο του Λαζάρου

Τα έθιμα ξεκινούν από το Σάββατο του Λαζάρου, που τα παιδιά γυρίζουν από πόρτα σε πόρτα και τραγουδούν το "Λάζαρο", συγκεντρώνοντας χρήματα και αυγά. Στην Ήπειρο μάλιστα, στις κτηνοτροφικές περιοχές, χτύπαγαν ταυτόχρονα και μεγαλοκούδουνα. "Πες μας Λάζαρε τι είδες εις τον Άδη που επήγες..."

Για την ψυχή του Λαζάρου οι γυναίκες ζύμωναν ανήμερα το πρωί ειδικά κουλούρια, τους "λαζάρηδες", τα "λαζαρούδια" ή και "λαζαράκια". "Λάζαρο δεν πλάσεις, ψωμί δεν θα χορτάσεις" έλεγαν, μια και ο αναστημένος φίλος του Χριστού πίστευαν πως είχε παραγγείλει: "Όποιος ζυμώσει και δε με πλάσει, το φαρμάκι μου να πάρει..."

Λαζαρίνες Κοζάνης.....

Λαζαράκια...μυρωδάτα...

Κάλαντα Λαζάρου:

Ἦρθε ὁ Λάζαρος, ἦρθαν τὰ Βάγια,
ἦρθε τῶν Βαγιῶν ἡ εβδομάδα.

Ξύπνα Λάζαρε καὶ μὴν κοιμᾶσαι,
ἦρθε ἡ μέρα σου καὶ ἡ χαρά σου.

Ποῦ ἦσουν Λάζαρε; Ποῦ ἦσουν κρυμμένος;
Κάτω στοὺς νεκρούς, σὰν πεθαμένος.

Δὲ μοῦ φέρνετε, λίγο νεράκι,
πού 'ν' τὸ στόμα μου πικρὸ φαρμάκι.

Δὲ μοῦ φέρνετε λίγο λεμόνι,
Ποῦ 'ν' τὸ στόμα μου, σὰν περιβόλι.

Ἦρθε ὁ Λάζαρος, ἦρθαν τὰ Βάγια,
ἦρθε ἡ Κυριακὴ πού τρῶν' τὰ ψάρια.

Σήκω Λάζαρε καὶ μὴν κοιμᾶσαι,
ἦρθε ἡ μάνα σου ἀπὸ τὴν πόλη,
σοῦ 'φέρει χαρτὶ καὶ κομπολόι.

Γράψε Θόδωρε καὶ σὺ Δημήτρι,
γράψε Λεμονιὰ καὶ Κυπαρίσσι.

Τὸ κοφνάκι μου θέλει αὐγά,
κι ἡ τσεπούλα μου θέλει λεφτά.

Βάγια, Βάγια καὶ Βαγιῶ.
τρῶνε ψάρι καὶ κολιό.
Καὶ τὴν ἄλλη Κυριακὴ,
τρῶνε τὸ ψητὸ τ' ἄρνι.

Οἱ νοικοκυραῖοι πού ἄκουγαν τὰ κάλαντα, ἔδιναν στὶς Λαζαρίνες φροῦτα, διάφορα φαγώσιμα ἢ χρήματα.

Παραδοσιακά Κάλαντα Λαζάρου (Καλύμνου)

Σήμερον ἐρχεται ὁ Χριστός, ὁ ἐπουράνιος Θεός
ἐν πόλει Βηθανία, με κλάδους καὶ βαῖα
Ελάτε σας παρακαλοῦμε γιὰ νὰ σας διηγηθοῦμε
γιὰ νὰ μάθετε τι ἐγίνη σήμερον στὴν Παλαιστίνη.
Εἰς τὴν πόλη Βηθανία, Μάρθα κλαίει καὶ ἡ Μαρία
Λάζαρο τὸν ἀδερφό τους τὸν γλυκὺ καὶ καρδιακό τους

μαζεύαμε αυγά και λουλούδια...

Λέγαμε τα κάλαντα και

Κυριακή των Βαΐων

Το πρωί της Κυριακής των Βαΐων, οι πιστοί πηγαίνουν στην εκκλησία για να πάρουν το σταυρό φτιαγμένο με βάγια (φύλλα φοινίκων) που το τοποθετούν στα εικονίσματα για να τους φυλάει όλο το χρόνο. Από την Κυριακή των Βαΐων και κάθε βράδυ καθ' όλη τη διάρκεια της Μ. Εβδομάδας, όλοι οι πιστοί μαζεύονται στις εκκλησίες για να παρακολουθήσουν με κατάνυξη τα Θεία Πάθη.

Αν και είναι ακόμα σαρακοστή, η εκκλησία την Κυριακή των Βαΐων επιτρέπει το ψάρι. Έτσι και το τραγούδι των παιδιών λέει:

"Βάγια, Βάγια των βαγιών,

τρώνε ψάρι και κολιό,

κι ως την άλλη Κυριακή

με το κόκκινο αυγό ! "

Πασχαλιές έχουμε πάντα στην αυλή μας...

Και μοσχομυρίζει άνοιξη!!!

Μεγάλη Εβδομάδα

Την **Μ. Δευτέρα** έχει καθαριότητα. Ασπρίζουμε τα πεζοδρόμια...

Την **Μ. Τρίτη** φτιάχνουν οι νοικοκυρές τα κουλουράκια.

Κουλουράκια πασχαλινά με άρωμα Σμύρνης...

Την **Μ. Τετάρτη** γίνεται το πλύσιμο και το καθάρισμα του σπιτιού ενώ το απόγευμα γίνεται στην εκκλησία το ευχέλαιο.

Την **Μ. Πέμπτη** βάφουν τα αυγά. Την **Μ. Πέμπτη** το βράδυ, αφού τελειώσουν τα 12 Ευαγγέλια, κοπέλες αναλαμβάνουν να στολίσουν τον επιτάφιο με γιρλάντες από λευκά λουλούδια, έτσι την **Μ. Παρασκευή** το πρωί ο επιτάφιος είναι έτοιμος για να δεχθεί το "σώμα του Χριστού" κατά την Αποκαθήλωση.

Η **Μ. Παρασκευή**, είναι ημέρα πένθους, ο λαός ζει με μεγάλη κατάνυξη το Θείο Δράμα. Δεν τρώνε γλυκά για την αγάπη του Χριστού που τον πότισαν ξύδι. Ταχινόσουπα, μαρούλι με ξύδι ή

φακές με ξύδι είναι τα συνήθη φαγητά. Κανείς δεν πρέπει να πιάσει στα χέρια του σφυρί ή βελόνι, γιατί θεωρείται μεγάλη αμαρτία.

Οι κοπέλες στολίζουν τον Επιτάφιο με άνθη της άνοιξης: βιολέτες, μενεξέδες, τριαντάφυλλα, λεμονανθοί. Όλα τα λουλούδια πλέκονται σε στεφάνια και γιρλάντες και ο Επιτάφιος γίνεται όλος μια κορόνα από άνθη, ενώ ψέλνουν το μοιρολόγι της Παναγίας. Όλοι προσκυνάνε τον Επιτάφιο και οι γυναίκες και τα παιδιά, "για να τους πιάσει η χάρη", περνάνε από κάτω.

Το βράδυ γίνεται ο Εσπερινός και η περιφορά του Επιταφίου. Της πομπής προπορεύεται η μπάντα ή η χορωδία και παίζει πένθιμα εμβατήρια, ακολουθούν οι Ιεροψάλτες, ο κλήρος, οι μυροφόρες, τα εξαπτέρυγα, πρόσκοποι, και οι πιστοί που ψέλνουν καθ' όλη τη διάρκεια της λιτανείας. Σε όλη τη διαδρομή οι πιστοί ραίνουν τον επιτάφιο με λουλούδια και αρώματα, κρατώντας αναμμένα κεριά. Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει στην περιφορά του επιταφίου στην Κέρκυρα, όπου συνοδεύεται από τις μπάντες του νησιού.

Το Μ. Σάββατο, μετά το τέλος της λειτουργίας της Ανάστασης, όλοι οι πιστοί φροντίζουν να πάρουν στα σπίτια τους τη λαμπάδα με το Άγιο φως της Ανάστασης και πριν μπουν στο σπίτι κάνουν το σημάδι του σταυρού με τον καπνό του κεριού πάνω στην πόρτα, ανάβουν το καντήλι που έχουν στα εικονίσματα του σπιτιού και φροντίζουν να το κρατούν αναμμένο όλο το χρόνο για να το ανανεώσουν και πάλι την επόμενη Ανάσταση.

Σε πολλές περιοχές με το αναστάσιμο φως καίνε λίγο τα δέντρα που δεν καρπίζουν και τσουρουφλίζουν τα ζωντανά που δεν γεννάνε και το λαμπροκέρι το φυλάνε για το ξεμάτιασμα, τις αρρώστιες, το χαλάζι και τις τρικυμίες.

Στρώνεται το τραπέζι: μαγειρίτσα, σαλάτα με σαρδέλες, γαλατόπιτα, τυρόπιτα, ψητό της κατσαρόλας.

Πρώτα - πρώτα όμως θα τσουγκρίσουν τα αυγά. Τη συνήθεια αυτή βρίσκουμε στους Βυζαντινούς, ήδη από το 13ο αιώνα. "Με τ' αυγό να τ' ανοίξω" έλεγαν, έτρωγαν το αυγό τους και ξεκίναγαν το φαγητό. Σε μερικά μέρη τρεις μέρες δεν σήκωναν το τραπέζι και τα ψίχουλα τα έριχναν στα αμπέλια για να έχουν πολύ καρπό.

Πλούσια είναι η παράδοση για τον συμβολισμό των αυγών του Πάσχα.

Το αυγό, πανάρχαιο σύμβολο της γένεσης του κόσμου, της γέννησης της ζωής, το συναντάμε σε πολλές λατρείες, τόσο πρωτόγονες, όσο και περισσότερο εξελιγμένες. Είναι στη λαϊκή και μυθολογική φαντασία το σύμβολο της ζωής. Έχει μέσα του δύναμη ζωική και πίστευαν πως μπορούσε να την μεταδώσει στους ανθρώπους, τα ζώα, τα φυτά.

Για τους πρώτους Χριστιανούς το αυγό είναι το σύμβολο της Ανάστασης του Χριστού. Στο Μεσαίωνα, βάφονταν αυγά για να δοθούν σαν δώρα το Πάσχα.

Στα Βυζαντινά χρόνια έφτιαχναν κουλούρα που στην μέση της είχε ένα κόκκινο αυγό. Το αυγό, από το οποίο βγαίνουν τα πουλιά, συμβολίζει την ζωή, ενώ το κόκκινο είναι το χρώμα της ζωής.

Παραδοσιακή κουλούρα Σμύρνης!!!

Το βάψιμο των αυγών, για λατρευτικούς σκοπούς απαντάται σε διάφορους τόπους του κόσμου.

Γιατί βάφονται όμως κόκκινα τα αυγά της Ανάστασης; Η παράδοση λέει πως: "Όταν είπαν πως αναστήθηκε ο Χριστός, κανείς δεν το πίστευε. Μια γυναίκα, που κρατούσε στο καλάθι της αυγά, φώναξε: "Μπορεί από άσπρα να γίνουν κόκκινα;" Και, ω του θαύματος έγιναν! "Στην Κέρκυρα διηγούνται τα εξής: Όταν αναστήθηκε ο Χριστός, πρώτα πρώτα το άκουσαν κάτι αυγά. Αμέσως

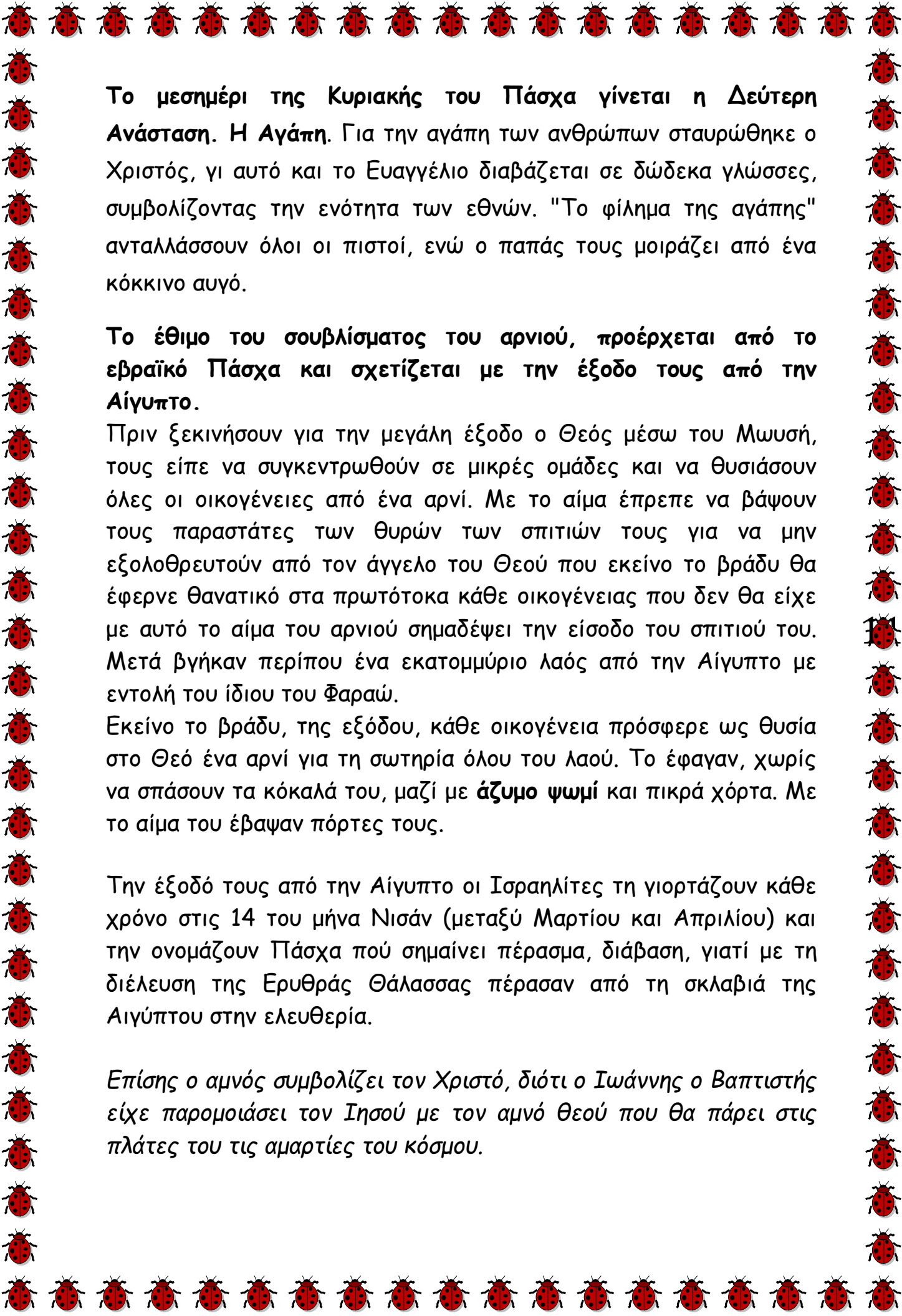
άρχισαν την τρεχάλα να το διαδώσουν παντού. **Από το πολύ το τρέξιμο έγιναν κατακόκκινα!**

Μερικοί πιστεύουν ότι τα αυγά βάφονται κόκκινα σε ανάμνηση του αίματος του Χριστού, που χύθηκε για εμάς τους ανθρώπους. Κόκκινο είναι και το χρώμα της χαράς. Χαράς για την Ανάσταση του Χριστού. Είναι παράλληλα όμως και χρώμα αποτρεπτικό. Κόκκινες βελόντζες και κόκκινα μαντίλια κρεμούσαν τη Μεγάλη Πέμπτη στην Καστοριά οι γυναίκες για το καλό. Κόκκινο πανί έβαφαν μαζί με τα αυγά τους στη Μεσημβρία και το κρεμούσαν στο παράθυρο για σαράντα μέρες, για να μην τους πιάνει το μάτι. Το βάψιμο των αυγών γινόταν τη Μεγάλη Πέμπτη γι αυτό και τη λέγαν Κόκκινη Πέψη ή Κοκκινοπέψη. Παλιότερα το συνήθιζαν κι αποβραδής, πάντοτε τα μεσάνυχτα, με το ξεκίνημα της νέας μέρας. Καινούρια πρέπει να ήταν η κατσαρόλα που θα έβαφαν τα αυγά και ο αριθμός τους ορισμένος και τη μπογιά τη φύλαγαν σαράντα μέρες και δεν την έχυναν, ακόμα και τότε, έξω από το σπίτι.

Αρνάκι σουβλιστό...

Το παραδοσιακό ψητό την ημέρα της ανάστασης είναι το **αρνί στη σούβλα**. **Ανήμερα το Πάσχα** ψήνεται το αρνί στη σούβλα, πολλοί όμως το συνηθίζουν στο φούρνο, γεμιστό με ρύζι, κουκουνάρια και σταφίδες, όπως στην Κάλυμνο.

A decorative border of red ladybugs surrounds the text. There are 18 ladybugs in each of the four corners and 18 in each of the two long sides, for a total of 126 ladybugs.

Το μεσημέρι της Κυριακής του Πάσχα γίνεται η Δεύτερη Ανάσταση. Η Αγάπη. Για την αγάπη των ανθρώπων σταυρώθηκε ο Χριστός, γι αυτό και το Ευαγγέλιο διαβάζεται σε δώδεκα γλώσσες, συμβολίζοντας την ενότητα των εθνών. "Το φίλημα της αγάπης" ανταλλάσσουν όλοι οι πιστοί, ενώ ο παπάς τους μοιράζει από ένα κόκκινο αυγό.

Το έθιμο του σουβλίσματος του αρνιού, προέρχεται από το εβραϊκό Πάσχα και σχετίζεται με την έξοδο τους από την Αίγυπτο.

Πριν ξεκινήσουν για την μεγάλη έξοδο ο Θεός μέσω του Μωυσή, τους είπε να συγκεντρωθούν σε μικρές ομάδες και να θυσιάσουν όλες οι οικογένειες από ένα αρνί. Με το αίμα έπρεπε να βάψουν τους παραστάτες των θυρών των σπιτιών τους για να μην εξολοθρευτούν από τον άγγελο του Θεού που εκείνο το βράδυ θα έφερνε θανατικό στα πρωτότοκα κάθε οικογένειας που δεν θα είχε με αυτό το αίμα του αρνιού σημαδέψει την είσοδο του σπιτιού του. Μετά βγήκαν περίπου ένα εκατομμύριο λαός από την Αίγυπτο με εντολή του ίδιου του Φαραώ.

Εκείνο το βράδυ, της εξόδου, κάθε οικογένεια πρόσφερε ως θυσία στο Θεό ένα αρνί για τη σωτηρία όλου του λαού. Το έφαγαν, χωρίς να σπάσουν τα κόκαλά του, μαζί με άζυμο ψωμί και πικρά χόρτα. Με το αίμα του έβαψαν πόρτες τους.

Την έξοδό τους από την Αίγυπτο οι Ισραηλίτες τη γιορτάζουν κάθε χρόνο στις 14 του μήνα Νισάν (μεταξύ Μαρτίου και Απριλίου) και την ονομάζουν Πάσχα πού σημαίνει πέρασμα, διάβαση, γιατί με τη διέλευση της Ερυθράς Θάλασσας πέρασαν από τη σκλαβιά της Αιγύπτου στην ελευθερία.

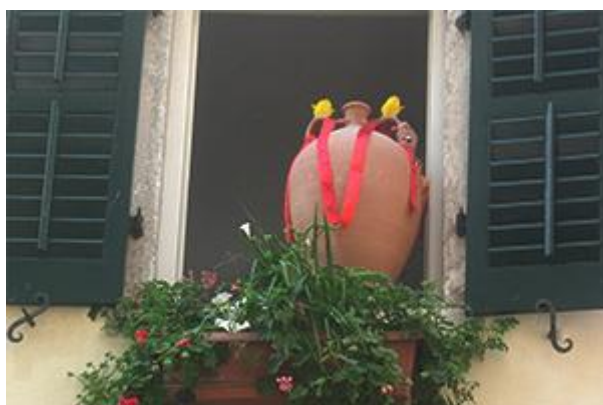
Επίσης ο αμνός συμβολίζει τον Χριστό, διότι ο Ιωάννης ο Βαπτιστής είχε παρομοιάσει τον Ιησού με τον αμνό Θεού που θα πάρει στις πλάτες του τις αμαρτίες του κόσμου.

Σε ολόκληρη την Ελλάδα η Μεγάλη Εβδομάδα και το Πάσχα γιορτάζονται με ξεχωριστή λαμπρότητα και κατάνυξη...

Κάθε περιοχή έχει τα δικά της έθιμα... διαβάστε μερικά

Ιδιαίτερο έθιμο γίνεται στην Κέρκυρα το πρωί του Μ. Σαββάτου, με το "σπάσιμο" κανατιών σε ένα συγκεκριμένο καντούνι.

Το σπάσιμο των «Μπότηδων»

Στις 11 το πρωί, με το σήμα της πρώτης Ανάστασης και όταν ο Μητροπολίτης ψάλλει το «Ανάστα, ὁ Θεός, κρίνον τὴν γῆν», οι καμπάνες όλων των εκκλησιών της πόλης χτυπούν χαρμόсуна και οι κάτοικοι από τα μπαλκόνια τους ή τα παράθυρά τους ρίχνουν τους μπότηδες. Οι μπότηδες είναι πήλινα κανάτια, γεμάτα νερό, με στενό στόμιο και δυο χερούλια στο πλάι, δεμένα με κόκκινες κορδέλες . Τα μπαλκόνια και τα παράθυρα είναι στολισμένα με ένα κόκκινο πανί.

Είναι ένα έθιμο που γιορτάζεται μόνο στην Κέρκυρα και που έχει ρίζες από τα ενετικά χρόνια της κατοχής του νησιού. Οι Βενετοί τότε καθολικοί έσπασαν τις παλιές στάμνες την Πρωτοχρονιά, ως «φόρο» στο νέο χρόνο, προκειμένου να τους φέρει καινούργια αγαθά στο σπιτικό τους. Οι ορθόδοξοι Κερκυραίοι, υιοθέτησαν το έθιμο και το μετέφεραν χρονικά στο Πάσχα, που οι Ενετοί τους επέτρεπαν να γιορτάσουν μόνο το μεσημέρι.

Το σπάσιμο των κανατιών συμβολίζει την απομάκρυνση της κακοτυχίας, γι αυτό μέχρι και σήμερα τα κομμάτια από τους σπασμένους «μπότηδες» τα παίρνουν στο σπίτι τους οι Κερκυραίοι αλλά και πολλοί επισκέπτες του νησιού, προκειμένου να τους φέρουν καλοτυχία και ευμάρεια.

Και αυτό το έθιμο συνοδεύεται από τις φιλαρμονικές του τόπου. Αμέσως μόλις ολοκληρωθεί το σπάσιμο των κανατιών, οι Φιλαρμονικές βγαίνουν και πάλι στους δρόμους της πόλης παίζοντας το αλέγρο μαρς **«Μην φοβάστε Γραικοί»**.

Πηγή: <https://el.wikipedia.org/wiki>

Κάποιοι λένε ότι το έθιμο είναι των Καθολικών της Ενετοκρατίας, όπου στην αρχή του χρόνου οι κάτοικοι πετούσαν τα παλιά τους πράγματα για να μπορέσει ο νέος χρόνος να τους φέρει καινούρια και καλύτερα. Οι κάτοικοι της Κέρκυρας οικειοποιηθήκαν το έθιμο, αντικαθιστώντας όμως τα παλιά πράγματα με τα κανάτια για να προκαλέσουν μεγαλύτερη φασαρία.

Η δεύτερη θεωρία αναφέρεται στην περίοδο των αρχαίων Ελλήνων, οι οποίοι τον Απρίλιο γιόρταζαν την αρχή της γεωργικής και βλαστικής περιόδου, πετώντας τα παλιά τους κανάτια για να γεμίσουν τα νέα με τους νέους καρπούς. Κάποιοι θα σας πουν σίγουρα στην Κέρκυρα ότι όποια και να είναι η αλήθεια, οι Κερκυραίοι αρέσκονται να ξορκίζουν το κακό με τα κανάτια τους, σημαίνοντας και τη λήξη του χειμερινού λήθαργου και την αναγέννηση της Φύσης.

Το κάψιμο του Ιούδα

Στην **Θράκη**, ένα σημαντικό έθιμο είναι και το «**κάψιμο του Ιούδα**». Σύμφωνα με το έθιμο αυτό, τα παιδιά αφού φτιάξουν το ομοίωμα του Ιούδα, το περιφέρουν από σπίτι σε σπίτι και ζητούν κλαδιά. Αυτά θα τα χρησιμοποιήσουν την Μεγάλη Παρασκευή μετά την περιφορά του Επιταφίου, όπου βάζοντάς τους φωτιά θα «κάψουν» τον Ιούδα. Με το κάψιμο θεωρείται ότι ρίχνουν στην φωτιά την φιλαργυρία και την δειλία του και οποιαδήποτε μορφή προδοσίας. Σύμφωνα με το έθιμο, στο τέλος τη στάχτη τη ρίχνουν και στα μνήματα των κεκοιμημένων.

Εικόνα του Αγ. Γεωργίου

Σημαντικό έθιμο στην **Αράχωβα**, είναι η **περιφορά της εικόνας του Αγίου Γεωργίου**. Ανήμερα του Πάσχα, ντόπιοι ντυμένοι με παραδοσιακές στολές, περιφέρουν την εικόνα του Άγιου, ενώ την επόμενη ημέρα πραγματοποιείται ο αγώνας των γερόντων. Διάφοροι άνδρες μεγάλης ηλικίας, ξεκινούν έναν αγώνα σε ανηφορικό δρόμο, από την εκκλησία του Αγίου Γεωργίου, έως τον λόφο. Πίσω τους ακολουθούν χορευτικά συγκροτήματα που τους συνοδεύουν, ενώ ακολουθούν και άλλες δοκιμασίες και αγωνίσματα που ονομάζονται «**κλέφτικα**».

Το έθιμο της κούνιας

Στην **Κύθνο**, έχουν ένα ιδιαίτερο πασχαλινό έθιμο, το έθιμο της «**κούνιας**». Σύμφωνα μ' αυτό, την Κυριακή του Πάσχα στην κεντρική πλατεία του χωριού, στήνεται μια κούνια στην οποία κουνιούνται εναλλάξ αγόρια και κορίτσια ντυμένα με **παραδοσιακές στολές**. Σύμφωνα με το έθιμο, όποιο αγόρι κουνήσει ένα κορίτσι και το αντίθετο, δεσμεύεται ενώπιων Θεού και ανθρώπων, για γάμο!

Ο Επιτάφιος στη Θάλασσα

Στην **Ύδρα**, έχουν ένα ξεχωριστό έθιμο την Μεγάλη Παρασκευή. Εκεί στην συνοικία Καμίνι, ο Επιτάφιος μπαίνει στην Θάλασσα και διαβάζεται η ακολουθία του. Ξεχωριστή θέση έχουν και τα πολύχρωμα βαρελότα που φωτίζουν στην συνέχεια τον ουρανό.

Από τα πιο όμορφα και τα πιο γραφικά Υδραίικα έθιμα είναι η **περιφορά του Επιταφίου**, μέσα στη Θάλασσα, που γινόταν και γίνεται με μεγάλη Κατάλυξη το βράδυ της Μεγάλης Παρασκευής στα Καμίνια. Μετά από την περιφορά του Επιταφίου στη συνοικία, η πομπή καταλήγει στη Θάλασσα, όπου μπαίνουν οι βαστάζοι ίσαμε τη μέση και ακουμπάνε τα πόδια του Επιταφίου στο νερό, για να ευλογηθούν και να καθαγιαστούν τα νερά. Στη συνέχεια γίνεται δέηση υπέρ των ναυτικών που ταξιδεύουν, για ήσυχα ταξίδια και καλό γυρισμό.

Το έθιμο πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά στα Καμίνια το έτος 1923 και από τότε επαναλαμβάνεται κάθε χρόνο σύμφωνα με την παράδοση. Ξεκίνησε από τους σφουγγαράδες των Καμινίων, των οποίων τα σφουγγαράδικα καΐκια αναχωρούσαν μετά την Κυριακή της Σταυροπροσκυνήσεως και επέστρεφαν κοντά στην ημέρα της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού. Στην πόλη της Ύδρας, μετά την ακολουθία των Μεγάλων Ωρών της Αποκαθηλώσεως, οι καμπάνες των ενοριών σημαίνουν πένθημα. Πρώτη σημαίνει η Μεγάλη Καμπάνα του Μοναστηριού και ακολουθούν οι καμπάνες των υπολοίπων ενοριών, της Αγίας Βαρβάρας, της Υπαπαντής και του Αγίου Δημητρίου. Όλοι οι Επιτάφιοι συγκεντρώνονται στη βόρεια είσοδο της Ιεράς Μονής Κοιμήσεως Θεοτόκου, στην πλατεία Π. Κουντουριώτη στο λιμάνι και ακολουθεί η Περιφορά των Επιταφίων μέσα από τα πλακόστρωτα δρομάκια της Πόλης της Ύδρας.

Ρουκετοπόλεμος!!!

Στην **Χίο**, έχουμε το γνωστό σε όλους μας πια έθιμο, του «**ρουκετοπόλεμου**». Αυτό είναι ένα έθιμο που έχει τις ρίζες του από την εποχή της Τουρκοκρατίας. Οι κάτοικοι των ενοριών του Αγίου Μάρκου και της Παναγίας της Ερειθιανής, δύο εκκλησιών που βρίσκονται αντικριστά, έφτιαχναν παλιά, αυτοσχέδια κανονάκια, που με τα χρόνια εξελίχθηκαν σε αυτοσχέδιες ρουκέτες. Ο ρουκετοπόλεμος, αποτελεί ένα ιδιαίτερο έθιμο στην Χίο, γι' αυτό και η προετοιμασία των ρουκετών ξεκινά αμέσως μετά το Πάσχα για να είναι έτοιμες τον επόμενο χρόνο.

Ο ρουκετοπόλεμος είναι τοπική παραδοσιακή εκδήλωση, η οποία διεξάγεται κάθε Πάσχα. Είναι μια ελληνική παραλλαγή της ρίψης πυροτεχνημάτων στα μεσάνυχτα πριν την Κυριακή του Πάσχα. Δύο αντίπαλες ενορίες στην πόλη ξεκινούν ρουκετοπόλεμο πετώντας δεκάδες χιλιάδες ρουκέτες σε όλη την πόλη, με στόχο η μία να χτυπήσει το καμπαναριό της εκκλησίας από την άλλη πλευρά. Οι ρουκέτες είναι ξύλινα ραβδιά γεμισμένα με μείγμα που περιλαμβάνει πυρίτιδα.

Οι δύο "αντίπαλες" ενορίες είναι οι εκκλησίες Αγίου Μάρκου και Παναγίας Εριπιανής. Έχουν χτιστεί στις άκρες δύο λόφων, περίπου 400 μέτρα μακριά η μία από την άλλη. Τα άμεσα χτυπήματα για κάθε καμπαναριό υποτίθεται ότι υπολογίζονται για να καθοριστεί ο νικητής την επόμενη μέρα, αλλά κάθε ενορία πάντα υποστηρίζει ότι κέρδισε. Το αποτέλεσμα από αυτή τη φαινομενική διαφωνία είναι ότι και οι δύο κοινότητες συμφωνούν να διευθετήσουν το σκορ του επόμενου έτους και έτσι η "αντιπαλότητα" διαιωνίζεται. Τα κτίρια των εκκλησιών και τα γύρω κτίρια πρέπει να προστατευτούν με φύλλα μετάλλων και πλέγμα για την περίπτωση. Αρκετοί κάτοικοι είναι κατά του εθίμου, αλλά είναι μια σημαντική πηγή τουριστικού εισοδήματος για την περιοχή.

Η προέλευση αυτού του γεγονότος είναι ασαφής, αλλά η τοπική παράδοση θεωρεί ότι ξεκίνησε να διεξάγεται στην Οθωμανική περίοδο στην Ελλάδα. Σύμφωνα με την τοπική παράδοση, παλαιότερα οι ρίψεις γίνονταν με πραγματικά κανόνια, αλλά οι οθωμανικές αρχές απαγόρευσαν την χρήση τους το 1889.

Βροντάδος Χίου... Βράδυ Σαββάτου!!!

Πηγή : <https://el.wikipedia.org/wiki/>

Το έθιμο του νιπτήρα

Στ ο νησί της **Πάμμου**, έχουν ένα μοναδικό έθιμο, που κάθε χρόνο έχει την τιμητική του στην χώρα του νησιού και αυτό είναι το έθιμο του «**νιπτήρα**». Αυτός λοιπόν στολίζεται με βάγια και πολύχρωμα ανοιξιιάτικα λουλούδια. Την Μεγάλη Πέμπτη οι κάτοικοι του νησιού, αναπαριστούν τον Μυστικό Δείπνο.

Ο Λάζαρος το Μ. Σάββατο

Στην Ρόδο, τα παιδιά το Μεγάλο Σάββατο γυρνούν από σπίτι σε σπίτι και τραγουδούν τον «Λάζαρο». Το αντίτιμο είναι χρήματα ή αυγά, τα οποία και συγκεντρώνουν για να τα δώσουν αργότερα στους ιερείς. Ένα ακόμα έθιμο της ημέρας είναι και τα λεγόμενα «**Λαζαράκια**». Αυτά, είναι πασχαλινά κουλούρια που φτιάχνουν οι νοικοκυρές του νησιού σε στριφτό σχήμα. Τα «**Λαζαράκια**» συμβολίζουν το σώμα του Λαζάρου που ήταν τυλιγμένο σε σάβανο.

Τα αερόστατα

Στο **Λεωνίδιο**, γίνεται κάτι μοναδικό. Το βράδυ της Ανάστασης, οι πιστοί των ενοριών, κατασκευάζουν **φωτεινά «αερόστατα»** τα οποία και αφήνουν να πετάξουν ψηλά στον ουρανό.

Ο παραδοσιακός οικισμός του **Λεωνιδίου**, πρωτεύουσα της επαρχίας της Κυνουρίας από το 1845 γιορτάζει τη Λαμπρή με ένα μοναδικό, φαντασμαγορικό αναστάσιμο έθιμο, που δεν αφήνει κανέναν ασυγκίνητο.

Η νύχτα της Ανάστασης στο Λεωνίδιο είναι η νύχτα των αερόστατων. **Με το που ακουστεί το «Χριστός Ανέστη» οι ενορίες της κωμόπολης παίρνουν στην κυριολεξία... φωτιά**, προσπαθώντας να ανταγωνιστούν η μία την άλλη στο ποια θα καταφέρει να σηκώσει τα περισσότερα αερόστατα στον ουρανό.

χιλιάδες φωτεινά αερόστατα!!!

Για βρεξ' Απρίλη μου».

Στην **Θάσο**, διατηρείται ακόμα και στις μέρες μας, το πανάρχαιο έθιμο **«Για βρεξ' Απρίλη μου»**.

Ένα πανάρχαιο έθιμο τελείται την δεύτερη μέρα του Πάσχα στα Καλύβια των Λιμεναριών και λέγεται " Για βρέξ Απρίλη μ".

Είναι μια ανοιξιάτικη εκδήλωση για την οποία η παράδοση λέει ότι οι κάτοικοι του νησιού μαζεύονται και παρακαλούν το Θεό να βρέξει για να μην ξεραθούν τα αμπέλια και να υπάρξει καλή παραγωγή τόσο σε σταφύλια όσο και σε γλυκό θασίτικο κρασί.

Για βρεξ' Απρίλη μ'

Η παράδοση συνεχίζεται κάθε χρόνο στα Καλύβια Λιμεναρίων με το έθιμο «Για βρεξ' Απρίλη μ'» ονομασία που προέρχεται από τον ομώνυμο χορό που αποτελεί επίκληση για τη ζωοδότρα ανοιξιάτικη βροχή . Μια παράδοση που έχει τις ρίζες της στους χορούς του Διονυσιακού Κύκλου και συνεχίζεται ως σήμερα, καταδεικνύοντας την αξιοθαύμαστη ικανότητα της ελληνικής παράδοσης να προσαρμόζεται και να διαιωνίζεται..

Υπεύθυνος της διοργάνωσης είναι ο Πολιτιστικός Σύλλογος Λιμεναρίων «Το Κάστρο»

Από το χτες ως το σήμερα...

Τα χαλκούνια!!!

Ένα από τα χαρακτηριστικά πασχαλινά έθιμα της Ελλάδας λαμβάνει χώρα κάθε χρόνο το βράδυ της Μεγάλης Παρασκευής στο **Αγρίνιο**. Συγκεκριμένα, το βράδυ μετά τον Επιτάφιο της κάθε ενορίας, οι «χαλκουνάδες» κατεβαίνουν στους δρόμους του Αγρινίου για να σμίξουν στην κεντρική πλατεία και να λάβουν μέρος στον χαλκονοπόλεμο! Η ιστορία του εθίμου χάνεται στα χρόνια της Τουρκοκρατίας, όταν οι Αγρινιώτες τα άναβαν κατά την περιφορά του Επιταφίου για να απομακρύνουν τους αλλόθρησκους. Συνέχισαν όμως να τα κατασκευάζουν και μετά την απελευθέρωση της χώρας στα πλαίσια ενός εθίμου και δημιουργώντας τις «ομάδες» του χαλκονοπόλεμου.

Δύο (2) ήταν οι βασικές «ομάδες». Η «ομάδα» του Αγίου Χριστοφόρου- Αγίας Τριάδας και Αγίου Γεωργίου και η «ομάδα» του Αγίου Δημητρίου-Παναγίας και Ευαγγελιστρίας. Η «μάχη» παλιότερα γινόταν στην επάνω πλατεία (Στράτου), αργότερα στην κάτω πλατεία (Μπέλλου-Δημοκρατίας).

Πλατεία Δημοκρατίας... 2018

Λαζαρίνες...

Στα χωριά νότια της Κοζάνης το Σάββατο του Λαζάρου συναντάμε τις Λαζαρίνες. Παραμονή της γιορτής, οι Λαζαρίνες, μικρά και νεαρά κορίτσια του χωριού, μαζεύουν λουλούδια από τους τριγύρω αγρούς και στολίζουν το καλάθι τους και την άλλη μέρα, ντυμένες με τοπικές ενδυμασίες, γυρίζουν από σπίτι σε σπίτι τραγουδώντας το Λάζαρο και εισπράττοντας ένα μικρό φιλοδώρημα, χρήματα, αυγά, φρούτα ή άλλα φαγώσιμα. Τα έθιμα του Λαζάρου στα χρόνια της σκλαβιάς είχαν διπλή σημασία. Στις γυναίκες και ιδίως στα νέα κορίτσια που δεν έβγαιναν συχνά έξω από το σπίτι ασυνόδευτα, επειδή τα ήθη της εποχής και ο φόβος της αρπαγής τους από τους Τούρκους και άλλους εχθρούς τις περιόριζαν, δίνονταν για μία έστω μέρα κάποιες ελευθερίες. Τη μέρα εκείνη γίνονταν αλληλογνωριμίες και νυφοδιαλέγματα και σε λίγο καιρό μετά το Πάσχα ακολουθούσαν τα προξενιά, τα αρραβωνιάσματα και οι γάμοι.

Κοριτσόπουλα με παραδοσιακές φορεσιές στην Αιανή Κοζάνης...

Πάσχα Ποντίων: ένα διαφορετικό έθιμο!

Ένα παλιό έθιμο που μπορεί να κρατάει ακόμα και από τα Ομηρικά χρόνια, διέσωσαν οι Πόντιοι και δεν είναι άλλο από την γιορτή προς τιμή των νεκρών, μια μέρα μετά την ανάσταση. Το Μεσιανό είναι ένα αμιγώς ποντιακό χωριό που δημιούργησαν οι προπαππούδες που ήρθαν από διάφορες περιοχές του Πόντου μετά τη γενοκτονία και την εκδίωξη από τις πατρίδες τους. Όπως ήταν φυσικό τους κατοίκους ακολούθησαν οι συνήθειες, τα ήθη και τα έθιμα. Είναι γνωστό άλλωστε ότι οι Πόντιοι προσπαθούν μέχρι και σήμερα να διασώσουν την γλώσσα την κουλτούρα και τον πολιτισμό του Πόντου με διάφορους τρόπους. Μια από τις πλέον σπάνιες και μοναδικές παραδόσεις που συναντάμε σε πολύ λίγα ποντιακά χωριά και σε ελάχιστες περιοχές της Ελλάδος (Σούρμενα Αττικής Κομοτηνή), είναι η ημέρα μνήμης των νεκρών που γιορτάζεται κάθε χρόνο την δεύτερη μέρα του Πάσχα. Τα ταφικά έθιμα ήταν πολύ διαδεδομένα στην ευρύτερη περιοχή της Τραπεζούντας. Η παράδοση ήθελε τις ψυχές να ανεβαίνουν από τον Άδη την ημέρα της ανάστασης και να παραμένουν στην γη έως την Πεντηκοστή.

Το τελετουργικό όπως σώζεται μέχρι και σήμερα είναι το εξής :από νωρίς το πρωί οι γυναίκες ετοιμάζουν φαγητό, μεζέδες, κεφτέδες, τηγανιές, τσουρέκια, πασχαλινά αυγά, τυρόπιτες, πιροσκή γλυκά και διάφορες σαλάτες.

Μετά την Θεία λειτουργία οι κάτοικοι του χωριού κατευθύνονται προς τα νεκροταφεία ανάβουν τα καντήλια και κεριά. Οι τάφοι είναι καθαροί, φροντισμένοι, μιας και η διαδικασία αυτή γίνεται παραδοσιακά τη Μεγάλη Παρασκευή το πρωί. Ο παπάς του χωριού ψάλει την επιμνημόσυνη δέηση και διαβάζει όλα τα ονόματα των νεκρών που θα του δοθούν σε μικρά χαρτάκια. Στην συνέχεια

κερνάνε ο ένας τον άλλον, αρχίζουν όλοι μαζί παρέα να πίνουν και να τρώνε με ποντιακά τραγούδια και τη συνοδεία ποντιακής λύρας. Το κλίμα είναι εύθυμο, επικρατεί το γέλιο, οι ευχές και η μουσική.

<https://parallaximag.gr/thessaloniki/reportaz/to-allo-pascha>

Σμύρνη μου αγαπημένη... γεμάτη αρώματα , χρώματα, εικόνες , αναμνήσεις από τα παιδικά μου χρόνια , μέσα από τις αφηγήσεις της γιαγιάς μου...

και λίγο Άρωμα Σμύρνης...

Το βιβλίο της Όλγας Βατίδου «Ρωμνάκια & Παλιά Σμύρνη» είναι μια εξαιρετική μελέτη Ιστορική & Ηθογραφική όπου η συγγραφέας με πολύ γλαφυρό τρόπο αφηγείται έθιμα, παραδόσεις και αναμνήσεις από την αλησμόνητη ζωή στην παλιά Σμύρνη.

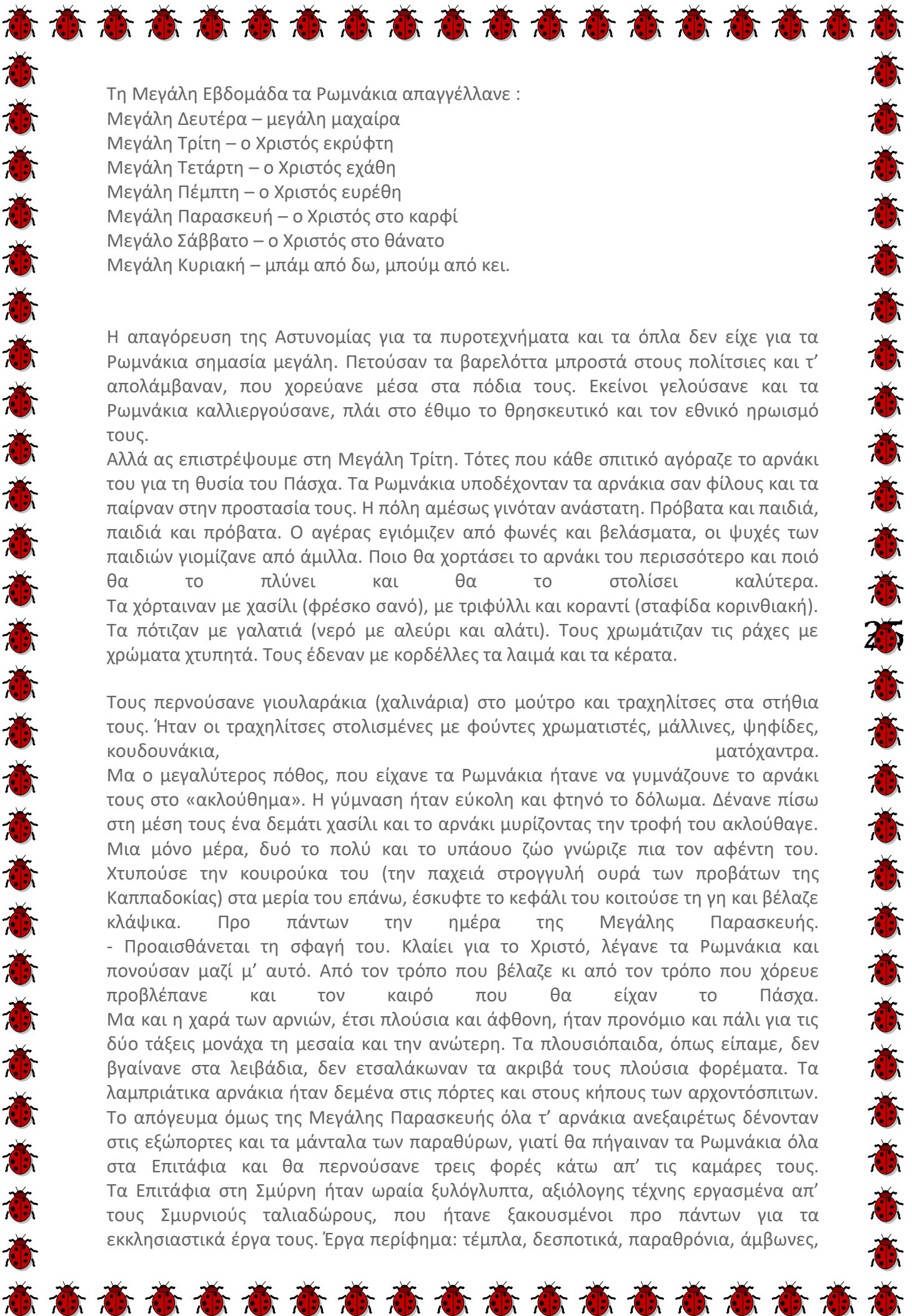
«Με την ευκαιρία της εορτής του Πάσχα ας θυμηθούμε όλοι μερικά από τα έθιμα της Σμύρνης μέσα από τα μάτια των παιδιών, γιατί τα παιδιά των ελλήνων της Σμύρνης τα λέγανε Ρωμνάκια... Την Κυριακή των Βαγιών παίζανε τα Ρωμνάκια μονάχα με τις ροκάνες. Απαραίτητο και αυτό θρησκευτικό έθιμο, παραμέριζε και αχρήστευε το κάθε παιχνίδι. οι ροκάνες ήτανε ανάλογες και αυτές με την τάξη της κάθε οικογένειας. ροκάνες από τενεκέ και από ξύλο κοινό. Ροκάνες από κόκκαλο και από ξύλο πολύτιμο. Άλλες με ένα γλωσσίδι και με ένα τροχό, άλλες με δυό, άλλες με τρία και τέσσερα. Υπήρχαν και σκαλισμένες, αληθινά έργα τέχνης, φιαγμένες απ'τους περίφημους ταλιαδώρους (ξυλογλύπτες) της Σμύρνης. Λογής – λογής σχέδια σημαίες ελληνικές, ελληνικά στέματα, βαγιόκλαδα, βυζαντινοί σταυροί και Δικέφαλοι. Τις ροκάνες σε άλλα μέρη τις παίζανε στις απόκριες. Στην Ευρώπη τις θεωρούσανε όργανα αποδοκιμασίας. Στην Σμύρνη αποκλειστικά ήτανε έκφραση θρησκευτική. Τα Ρωμνάκια υποδέχονταν, με τη μνήμη, το Ναζωραίο. Καθώς τον υποδέχτηκαν και τα παιδάκια του Ισραήλ, πριν δυο χιλιάδες χρόνια περίπου. Τον υποδέχονταν με ροκάνες. Ο μονότονος ήχος τους συνόδευε ένα τραγούδι, που ανάγγελε με σκοπό τη γιορτή της ημέρας καθώς και το ερχόμενο χαρμόσυνο Πάσχα. «Βάγιω – Βάγιω τω Βαγιώ τρώμε ψάρι και κολιό και την άλλη Κυριακή τρώμε κόκκινο αυγό» ή «τρώμε το παχύ αρνί» ή «βάζαμε τ'άσπρο βρακί». Η τελευταία παραλλαγή προέρχονταν απ'τη συνήθεια να φοριούνται το Πάσχα, πρώιμο ή όψιμο, τα λευκά ρούχα. Λευκή μάλλινη φορεσιά οι άντρες, άσπρο καπέλο από κετσέ (καστόρι), άσπρα παπούτσια καστόρινα.

Φορούσανε τα παιδιά τα πλατύγυρα από ψάθα καπέλα τους, που τα λέγανε ναυτικά και οι γυναίκες τα βαρεία λευκά τους φορέματα. Την επόμενη των Βαγιών, Μεγάλη Δευτέρα, το παίξιμο της ροκάνας το θεωρούσανε πιά μεγάλο αμάρτημα. Ούτε από λάθος δεν έπιαναν τα Ρωμνάκια τη ροκάνα στα χέρια τους. Οι ροκάνες φυλάγονταν στα μπαούλα και στα συρτάρια. Θα ξαναβγαίνανε τον επόμενο χρόνο, πάλι με θρίαμβο για να γιορτάσουν την είσοδο του Χριστού στα Ιεροσόλυμα.

Πολλές οικογένειες συνήθιζαν να κρεμούν τις ροκάνες στα Εικονίσματα. Εκεί, που κρεμούσαν τους αγιασμούς, τα βαγιόκλαδα, τα στεφάνια του γάμου, τα αυγά των μεταξοσκούληκων και τα βαμμένα αυγά από Ανάστασες περασμένες, που θα γινότανε, με τα χρόνια, ο κρόκος τους κεχριμπάρι.

Θρησκευτικές παραδόσεις, που τις υπάκουαν όλοι καθώς σε καθήκοντα.

Τη Μεγάλη Εβδομάδα τα Ρωμνάκια απαγγέλλανε :

Μεγάλη Δευτέρα – μεγάλη μαχαίρα

Μεγάλη Τρίτη – ο Χριστός εκρύφτη

Μεγάλη Τετάρτη – ο Χριστός εχάθη

Μεγάλη Πέμπτη – ο Χριστός ευρέθη

Μεγάλη Παρασκευή – ο Χριστός στο καρφί

Μεγάλο Σάββατο – ο Χριστός στο θάνατο

Μεγάλη Κυριακή – μπάμ από δω, μπούμ από κει.

Η απαγόρευση της Αστυνομίας για τα πυροτεχνήματα και τα όπλα δεν είχε για τα Ρωμνάκια σημασία μεγάλη. Πετούσαν τα βαρελόττα μπροστά στους πολίσιες και τ' απολάμβαναν, που χορεύανε μέσα στα πόδια τους. Εκείνοι γελούσανε και τα Ρωμνάκια καλλιεργούσανε, πλάι στο έθιμο το θρησκευτικό και τον εθνικό ηρωισμό τους.

Αλλά ας επιστρέψουμε στη Μεγάλη Τρίτη. Τότες που κάθε σπιτικό αγόραζε το αρνάκι του για τη θυσία του Πάσχα. Τα Ρωμνάκια υποδέχονταν τα αρνάκια σαν φίλους και τα παίρναν στην προστασία τους. Η πόλη αμέσως γινόταν ανάστατη. Πρόβατα και παιδιά, παιδιά και πρόβατα. Ο αγέρας εγιόμιζεν από φωνές και βελάσματα, οι ψυχές των παιδιών γιομίζανε από άμιλλα. Ποιο θα χορτάσει το αρνάκι του περισσότερο και ποίο θα το πλύνει και θα το στολίσει καλύτερα. Τα χόρταιναν με χασίλι (φρέσκο σανό), με τριφύλλι και κοραντί (σταφίδα κορινθιακή). Τα πότιζαν με γαλατιά (νερό με αλεύρι και αλάτι). Τους χρωμάτιζαν τις ράχες με χρώματα χτυπητά. Τους έδεναν με κορδέλλες τα λαιμά και τα κέρατα.

Τους περνούσανε γιουλαράκια (χαλινάρια) στο μούτρο και τραχηλίτσες στα στήθια τους. Ήταν οι τραχηλίτσες στολισμένες με φούντες χρωματιστές, μάλλινες, ψηφίδες, κουδουνάκια, ματόχαντρα.

Μα ο μεγαλύτερος πόθος, που είχανε τα Ρωμνάκια ήτανε να γυμνάζουνε το αρνάκι τους στο «ακλούθημα». Η γύμναση ήταν εύκολη και φτηνό το δόλωμα. Δένανε πίσω στη μέση τους ένα δεμάτι χασίλι και το αρνάκι μυρίζοντας την τροφή του ακλούθαγε. Μια μόνο μέρα, δυό το πολύ και το υπάουο ζώο γνώριζε πια τον αφέντη του. Χτυπούσε την κουιρούκα του (την παχειά στρογγυλή ουρά των προβάτων της Καππαδοκίας) στα μερία του επάνω, έσκυφτε το κεφάλι του κοιτούσε τη γη και βέλαζε κλάψικα. Προ πάντων την ημέρα της Μεγάλης Παρασκευής. - Προαισθάνεται τη σφαγή του. Κλαίει για το Χριστό, λέγανε τα Ρωμνάκια και πονούσαν μαζί μ' αυτό. Από τον τρόπο που βέλαζε κι από τον τρόπο που χόρευε προβλέπανε και τον καιρό που θα είχαν το Πάσχα. Μα και η χαρά των αρνιών, έτσι πλούσια και άφθονη, ήταν προνόμιο και πάλι για τις δύο τάξεις μονάχα τη μεσαία και την ανώτερη. Τα πλουσιόπαιδα, όπως είπαμε, δεν βγαίνανε στα λειβάδια, δεν ετσαλάκωναν τα ακριβά τους πλούσια φορέματα. Τα λαμπριάτικα αρνάκια ήταν δεμένα στις πόρτες και στους κήπους των αρχοντόσπιτων. Το απόγευμα όμως της Μεγάλης Παρασκευής όλα τ' αρνάκια ανεξαιρέτως δένονταν στις εξώπορτες και τα μάνταλα των παραθύρων, γιατί θα πήγαιναν τα Ρωμνάκια όλα στα Επιτάφια και θα περνούσανε τρεις φορές κάτω απ' τις καμάρες τους. Τα Επιτάφια στη Σμύρνη ήταν ωραία ξυλόγλυπτα, αξιόλογης τέχνης εργασμένα απ' τους Σμυρνιούς ταλιαδώρους, που ήτανε ξακουσμένοι προ πάντων για τα εκκλησιαστικά έργα τους. Έργα περίφημα: τέμπλα, δεσποτικά, παραθρόνια, άμβωνες,

προσκυνητάρια και επιτάφια.
Μετά από το γενικό επιτάφιο προσκύνημα, ξημέρωνε με το καλό το Μεγάλο Σάββατο.
Αναστάσιμη μέρα. Και εν τούτοις για τα Ρωμνάκια ήταν και μέρα νεκρώσιμη.
Η θυσία του αμνού, το εβραϊκό τούτο θρησκευτικό έθιμο, πιο πολύ από παντού
διατηρήθηκε στη Μικρασία.
Πρωί του Μεγάλου Σαββάτου η κάθε πόρτα μεταβάλλονταν και σε ένα θυσιαστήριο.
Τα αίματα, που αναβλύζανε από πηγές ιερές, κατεβαίνανε, αχνίζανε, βάφανε τα
σοκάκια. Τα Ρωμνάκια θρηνούσανε μαζί με τ' αρνάκια τους. Ήταν η μόνη φορά που τα
πλουσιόπαιδα στέκανε απ' αυτά τυχερότερα. Δεν αντικρύζανε εκείνης της σφαγής το
μαρτύριο.
Βγαίνανε οι σφάχτες στους δρόμους απ' τα χαράματα. Ξυπνούσανε τα Ρωμνάκια απ'
τις φωνές τις μακάβριες: «Αρνιά για σφάξιμο, προβιές για πούλημα». Εκείνες οι
προβιές οι πλυμένες με μυρωδιές, οι βαμμένες με χρώματα θα περνούσανε στο
εμπόριο. Δεν τις πουλούσανε όμως οι περισσότεροι. Ή τις προσφέρανε σε κάποιο
Ίδρυμα Φιλανθρωπικό ή τις αφήνανε για πληρωμή στο ίδιο το σφάχτη.
Αλλά εκείνη η θλίψη του Μεγάλου Σαββάτου δεν ήταν για να κρατήσει, ούτε τη μέρα
ολάκερη. Το ίδιο μετameσήμερο προετοιμάζονταν τα Ρωμνάκια για την Άγια
Ανάσταση. Πυροτεχνήματα, ηλεκτρικά, φισέγκια (ρουκέτες), κολόρια (σπίρτα με
φώσφορο σε διάφορα χρώματα). Τη νύχτα θα πέφτανε τ' αστέρια απ' τον ουρανό, θα
κατεβαίνανε οι κομήτες με τις ουρές τους στη γη, οι τρακατρούκες (κροτίδες,
βαρελότα) θα χορεύανε μέσα στα πόδια των Τούρκων.
Όλα αυτά τα αναστάσιμα έθιμα τα συντηρούσανε οι Χριστιανοί στη Μικρασία με
πίστη. Τα διασώσανε απ' τους αιώνες, τα επιβάλλανε σαν αναφαίρετό τους δικαίωμα.
Ήταν συνυφασμένα με την Ανάσταση του Χριστού».

«Ρωμνάκια & Παλιά Σμύρνη», Όλγα Βατίδου- Ιστορία- Λαογραφία

Πόσα πολλά βρήκα ακόμη... Ελπίζω να ρίξετε μια ματιά... αξίζει τον κόπο...

Να θυμάστε πως η κληρονομιά μας είναι ο πολιτισμός μας, τα έθιμα και τα ήθη μας... οι αξίες που χάνονται ...

Διαβάζετε για τον εαυτό σας και όχι για τους άλλους... Χαμογελάστε και ανοίξτε την αγκαλιά σας... Ο Χριστός είναι ΑΓΑΠΗ !!!

Με αγάπη!

Η Δ/ντρια

Ελένη Σαββάκη

Και ...

ΚΑΛΗ ΑΝΤΑΜΩΣΗ!!!